

Гончарук С. Т., к.ю.н., професор,
Гончарук Л. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЯК РЕГУЛЯТОР ВІДНОСИН У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Загально визнано, що адміністративне право є провідною, профілюючою правовою галуззю в системі права України. Це досить потужна фундаментальна галузь права, від якої у свій час виокремились деякі інші правові інститути та підгалузі, які сьогодні позиціонують себе як окремі самостійні галузі права. Це, зокрема, митне, муніципальне, службове, медичне, транспортне, морське, повітряне та інші галузі та підгалузі права.

В умовах розбудови в Україні соціальної, правової, демократичної держави з ринковою економікою роль адміністративного права як потужного, багатоаспектного правового регулятора різноманітних суспільних відносин в різних сферах соціального життя значно зростає. Це стосується і сфери експлуатації повітряного простору, де норми адміністративного права також проявляють свій багатоаспектний функціональний вплив на різноманітні суспільні відносини [1, с. 34].

Ще недавно в числі функцій адміністративного права називались здебільшого дві основні: регулятивна та правоохоронна [2, с. 21]. Сьогодні ж, враховуючи закріплену в Конституції України нову роль держави у відносинах з людиною, відповідно до якої зміст і спрямованість діяльності держави визначають права і свободи людини та їх гарантії, а утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, соціальна роль адміністративного права в цілому набуває нового суспільного значення: першочерговим і основним призначенням його норм постає правове забезпечення умов щодо практичної реалізації конституційних прав і свобод громадян, а також виконання покладених на них обов'язків у різних сферах і галузях суспільного життя. Це визначає правозабезпечувальну функцію адміністративного права як основоположну, з якою тісно пов'язана і його правозахисна функція, яку формують відносини, що складаються в процесі захисту порушених прав, свобод і інтересів громадян від незаконних актів суб'єктів державної влади. Безперечно, до системи функцій адміністративного права слід

також віднести виховну, юрисдикційну, організаційну, безпекову, компетенційно-визначальну та інші функції.

Система згаданих функцій визначає сукупність суспільних відносин, що формують предмет адміністративно-правового регулювання. Такі відносини можна об'єднати в наступні однорідні групи: так звані зовнішні управлінські відносини, що складаються в процесі публічного управління в різних сферах життя країни; внутрішньоорганізаційні (внутрішньоапаратні) управлінські відносини, що складаються в процесі внутрішньої організації діяльності апарату будь-яких публічно-владних органів; управлінські відносини, що формуються в ході реалізації окремих державно-владних повноважень управлінського характеру, делегованих органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та іншим недержавним формуванням; публічно-управлінські відносини, що виникають у сфері місцевого самоврядування; відносини, пов'язані з організацією і функціонуванням публічної служби; відносини, що складаються в процесі публічно-сервісної діяльності щодо надання адміністративних послуг; відносини, що формуються в процесі адміністративно-правового, а також судового захисту порушених прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб з боку суб'єктів публічної адміністрації; відносини, пов'язані із застосуванням заходів адміністративного примусу, у тому числі адміністративної відповідальності; відносини процесуального характеру, що складаються в межах певних адміністративних проваджень, пов'язані зі здійсненням повноважними суб'єктами адміністративно-процесуальної діяльності щодо реалізації положень матеріальних правових норм.

З урахуванням специфічного змісту практично всі види названих правовідносин складаються і в сфері функціонування цивільної авіації, де поряд з нормами інших галузей права виявляють свою відповідну функціональну роль і норми адміністративного права.

Повітряне право, як сукупність правових норм, призначених для регулювання суспільних відносин, що складаються в галузі використання повітряного простору, є поліструктурним комплексним правовим явищем, похідним від своєї основної материнської субстанції, а саме адміністративно-правової бази. В структурі правових норм повітряного законодавства найбільша частка належить нормам адміністративного права (на наш погляд, до 70 %). Зокрема, ними регулюються відносини, пов'язані: зі здійсненням зовнішньої управлінської діяльності органами і посадовими особами авіаційної галузі; з внутрішньоорганізаційним функціонуванням апарату підрозділів цієї галузі, у т.ч. з

регулюванням державно-службових відносин, з питань кадрової роботи; з визначенням функціональних повноважень авіаційного персоналу, а також правового статусу інших фізичних і юридичних осіб – користувачів повітряного простору, з наданням їм різних адміністративних послуг, у т.ч. стосовно сертифікації, реєстрації та ліцензування; з регулюванням використання повітряного простору та обслуговуванням повітряного руху; із забезпеченням безпеки польотів повітряних суден та здійсненням контролю і нагляду за забезпеченням безпеки авіації в цілому; із застосуванням широкого арсеналу різних заходів адміністративного примусу в цій галузі; із організацією захисту авіації від актів незаконного втручання в її діяльність; відносини, що складаються в процесі адміністративно-процесуальної діяльності в ході реалізації матеріальних норм адміністративного та інших галузей права; а також відносини, пов'язані з розглядом і вирішенням скарг та інших звернень громадян та юридичних осіб в процесі захисту їх конституційних прав, свобод та інтересів і т.ін. [3].

Література

1. Коваль Л. В. Адміністративне право / Л. В. Коваль. – К.: Вентурі, 1998. – 208 с.
2. Голосніченко І. П. Значення адміністративного права в умовах демократичних перетворень суспільства / І. П. Голосніченко // Право України. – 1998. – № 11. – С. 21-22.
3. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

УДК 342. 649 (043.2)

Гусар О. А., к.ю.н.,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Вуйда В. П., студент,
Юридичний факультет,
Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці

СЕРТИФІКАЦІЙНА ПЕРЕВІРКА З АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЕКСПЛУАТАНТІВ

Забезпечення авіаційної безпеки, а також захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання здійснюється Департаментом авіаційної безпеки Державної авіаційної служби